

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยมีความสำคัญอย่างมาก เป็นมรดกอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ เป็นเครื่องแสดงว่าไทยเราเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมสูงส่ง ดังที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับภาษาไทยไว้ตอนหนึ่งว่า “ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ..... เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์ อ้างถึงใน สมพร มั่นตะสูตร, 2526: 1)

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย จึงได้ให้ความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ตลอดมา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา กระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา เพราะการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิชาการทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ตลอดจนวิชาอื่นๆ ถึงกระนั้นในปัจจุบัน การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยก็ยังประสบกับปัญหาต่างๆ ที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่ง ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523: 4) ได้เสนอแนะให้ครูภาษาไทย หาวิธีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพราะไม่เพียงแต่นักเรียนจะได้คะแนนวิชาภาษาไทยดีขึ้น แต่นักเรียนยังสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องด้วย

ในการเรียนการสอนสิ่งหนึ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจ คือ ความแตกต่างของบุคคล การที่บุคคลจะเรียนรู้อะไรได้ดี นั้น นักจิตวิทยา กล่าวว่า มีองค์ประกอบหลายอย่าง ดังเช่น การเรียนรู้ การรับรู้ หรือสติปัญญา ซึ่งทั้งหมดอาจกล่าวได้ว่าเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล นักจิตวิทยาซึ่งเป็นบุคคลที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ได้ศึกษาในส่วนที่เรียกกันรวมๆ ว่า บุคลิกภาพ ดังเช่น Carl Gustav Jung, Adler, Maslow และ Skinner เป็นต้น

Jung (1959: 480-482) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพ ว่ามีอยู่ 2 อย่าง คือ หันเข้าหาตัวเอง (Introvert) หรือเรียกว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ซึ่งเป็นพวกชอบคิด ชอบฝัน แนวความคิด และการกระทำของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวไม่ยึดถือเอาสิ่งต่างๆ และไม่ขึ้นกับสภาพการณ์ภายนอกใดๆ เป็นหลักสำคัญ ส่วนบุคคลอีกประเภทหนึ่งคือ หันออกจากตัวเอง

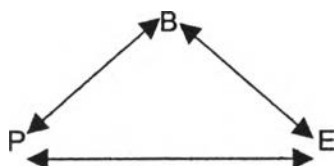
(Extravert) หรือเรียกว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งมีแนวความคิดโดยยึดถือเอาความจริงภายนอก หรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แนวคิดจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะต้องขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นบุคคลที่ชอบทำกิจกรรมต่างๆ ภายใต้การกระตุ้นทางสังคม และกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องกระทำร่วมกับบุคคลอื่น ลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบดังกล่าวนี้ น่าจะมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ดังที่ Jung ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "การเก็บตัวและแสดงออก มีอิทธิพลต่อการปรับตัวเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าบุคคลใดมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว หรือมากเกินไป ไม่พอเหมาะกันแล้ว บุคคลนั้นย่อมประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น" (ประมวล ดิคคินสัน, 2511: 79-80) ทำให้เห็นว่าการเรียน ผู้เรียนต้องปรับตัวเข้ากับครู และเพื่อน ดังนั้น บุคลิกภาพของบุคคลทั้ง 2 แบบ ย่อมส่งผลต่อการเรียน

ผู้วิจัยมีความสนใจทฤษฎีของ Jung ที่แบ่งคนออกเป็น 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งบุคลิกภาพที่ Jung แบ่งไว้เป็นบุคลิกภาพที่ง่ายสามารถสังเกตได้ และในห้องเรียนหนึ่งๆ จะมีบุคคลทั้งสองแบบ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งแบบบุคลิกภาพโดยใช้แบบทดสอบ MPI (The Maudsley Personality Inventory) ซึ่งพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีของ Jung ในปี 1958 โดย Eysenck นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ แปล และเรียบเรียงเป็นภาษาไทยเมื่อ พ.ศ. 2510 โดย เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว และ Harry Gardiner

บุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว นั้น ถึงแม้ Jung มีความเห็นว่าเป็น Archetypes ซึ่งเป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด อยู่ในจิตไร้สำนึก แต่เมื่อบุคคลเจริญเติบโตขึ้น บุคคลน่าจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ดังที่ Jung เชื่อว่ามนุษย์ไม่จำเป็นต้องถูกลิขิตชีวิตด้วยประสบการณ์อดีตเสมอไป มนุษย์สามารถกำหนดโชคชะตาอนาคตของตนได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2539: 26) บุคลิกภาพเป็นผลจากการตั้งเป้าหมายอนาคตและประสบการณ์ปัจจุบันมากกว่า (วิภา ภักดี, ผู้แปล, 2537: 271)

การกำหนดโชคชะตาและการกระทำนั้น มนุษย์ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กับบุคคลอื่นตลอดเวลา ในแง่การปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม Bandura (1986: 24) ได้เขียนเป็น Diagram แสดงความเห็นไว้ดังนี้

B = พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล

P = องค์ประกอบของบุคคล

E = องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม

Bandura มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรานั้นไม่ได้เป็นผลพวงของการเสริมแรง และการลงโทษจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ว่ามนุษย์เราสามารถกระทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองด้วยผลกรรมที่เขาหามาเพื่อสำหรับตัวเขา ซึ่งความสามารถดังกล่าวนี้ Bandura เรียกว่า การกำกับตนเอง

การกำกับตนเอง (Self-Regulation) เป็นกระบวนการที่น่าสนใจ เพราะที่มีระบบขั้นตอนชัดเจน อันประกอบด้วยกระบวนการสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง โดยบุคคลจะใช้มาตรฐานภายในของตนมุ่งใจให้ตนเองกระทำพฤติกรรม และประเมินปฏิกิริยาการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับตัวของผู้นับถือ และการกำกับตนเองมีข้อดี คือ สะดวก และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ทำให้บุคคลสามารถรักษามาตรฐานในการแสดงพฤติกรรมของตนเองคงทนขึ้น ซึ่งทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ยาวนานกว่าการใช้วิธีการควบคุมจากภายนอก ผู้ที่สามารถกำกับตนเองได้นั้น จะสามารถอดกลั้นต่อสิ่งเย้ายวนจากภายนอกได้ดี และสามารถแผ่ขยายไปยังพฤติกรรมอื่นได้ง่าย บุคคลสามารถติดตาม และกำกับพฤติกรรมของตนเองได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมใด และบุคคลสามารถแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองได้อย่างทันที่ ทั้งในด้านการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางบวกและทางลบ การให้รางวัลตนเองและการลงโทษตนเอง ช่วยลดภาระ และช่วยให้ครุมีเวลาสำหรับการเรียนการสอนมากขึ้น (Bandura, 1986) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า การกำกับตนเองนั้นเป็นเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์มาก หากนำมาใช้อย่างถูกต้องกับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการกำกับตนเอง (Self-Regulation) ในบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า การกำกับตนเองในบุคคลทั้ง 2 แบบ น่าจะแตกต่างกัน และผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาว่า การใช้วิธีการกำกับตนเองของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการนำการกำกับตนเองไปใช้ และพัฒนาต่อไป

ปัญหาในการวิจัย

นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว เมื่อฝึกการกำกับตนเองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการฝึกการกำกับตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การฝึกการกำกับตนเอง และบุคลิกภาพ 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัว

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

สมมติฐานในการวิจัย

1. กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัวที่ได้รับการฝึกการกำกับตนเองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวที่ได้รับการฝึกการกำกับตนเอง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวที่ไม่ได้รับการฝึกการกำกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวที่ได้รับการฝึกการกำกับตนเองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวที่ไม่ได้รับการฝึกการกำกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวที่ได้รับการฝึกการกำกับตนเอง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวที่ได้รับการฝึกการกำกับตนเอง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การฝึกการกำกับตนเอง และบุคลิกภาพ 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัว

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัว

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนโคกก่อพิทยาคม จำนวน 48 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ คือ

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ที่ได้รับการฝึกการกำกับตนเอง 12 คน
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ที่ได้รับการฝึกการกำกับตนเอง 12 คน
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ที่ไม่ได้รับการฝึกการกำกับตนเอง 12 คน
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ที่ไม่ได้รับการฝึกการกำกับตนเอง 12 คน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) ของ H.J.Eysenck (1959) ซึ่ง เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว ร่วมกับ Harry Gardiner แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยเมื่อ พ.ศ.2510 แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยสเกล 2 สเกล คือ สเกลวัดบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว (Introversion- Extraversion Scale) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ และอีกสเกลหนึ่ง คือ สเกลวัดบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์-มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism - Stability Scale) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ รวมทั้งหมด 48 ข้อ ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบเฉพาะสเกลที่ใช้วัดบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-แสดงตัว (Introversion-Extraversion Scale) มาใช้เพียงสเกลเดียวเท่านั้น

3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 204) สร้างขึ้นครอบคลุมตามเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย

3.3 แบบบันทึกในการกำกับตนเอง สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีในส่วนของ การกำกับตนเอง (Self-Regulation) ของ Bandura และดัดแปลงแบบบันทึกในการกำกับตนเอง มาจากของ รุธิพัฒน์ สงบกาย

3.4 แผนการฝึกการกำกับตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการฝึกการกำกับตนเองในระยะ ฝึกการกำกับตนเองให้กับกลุ่มทดลอง 4 ครั้ง และจะทบทวนกระบวนการต่างๆ ทุกครั้งก่อน ดำเนินการในระยะทดลอง

3.5 แผนการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 16 แผนการสอน ศึกษาเนื้อหาในหนังสือเรียน ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 หลักภาษาไทย เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การกำกับตนเอง (Self-Regulation) เป็นกระบวนการที่บุคคลปฏิบัติและสนับสนุนต่อพฤติกรรม ความรู้ความเข้าใจ และอารมณ์ความรู้สึก ที่มุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยตนเอง อย่างเป็นระบบ

ในการวิจัยครั้งนี้

การกำกับตนเอง หมายถึง กระบวนการที่นักเรียนตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ตัดสินหรือประเมินพฤติกรรมของตนเอง และแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางบวก

บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมที่ค่อนข้างคงที่ของบุคคล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยใช้แบบทดสอบ MPI จำแนกบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบคิด ชอบฝัน แนวความคิด และการกระทำไม่ยึดถือเอาสิ่งต่างๆ และไม่ขึ้นกับสภาพการณ์ภายนอกใดๆ เป็นหลักสำคัญ และชอบทำงานตามลำพัง

ในการวิจัยครั้งนี้ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ได้คะแนนการทำแบบทดสอบ MPI ตั้งแต่ เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 1-25 คิดเป็นคะแนนจากแบบทดสอบ MPI ได้เท่ากับ 8-22 คะแนน

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extravert) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีแนวความคิด โดยยึดถือเอาความจริงภายนอก หรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แนวคิดจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะต้องขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นบุคคลที่ชอบทำกิจกรรมต่างๆ ภายใต้การกระตุ้นทางสังคม และชอบทำงานเป็นกลุ่ม

ในการวิจัยครั้งนี้ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ได้คะแนนการทำแบบทดสอบ MPI ตั้งแต่ เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 75-99 คิดเป็นคะแนนจากแบบทดสอบ MPI ได้เท่ากับ 30-40 คะแนน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบวิชาภาษาไทย (ท 204) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนโคกก่อพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการฝึกการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกัน
2. สร้างเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้การฝึกการกำกับตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนวิชาภาษาไทย